

Posudek diplomové práce

Milan Bobek: ***Projektivní techniky a práce se symboly jako nástroj osobnostního rozvoje.*** Katedra psychologie FF UK Praha, 2014.

Předložená práce navazuje na autorovy práce v průběhu studia (atestované písemné práce a práce bakalářská) i na práci již publikovanou (Bobek, M., Petiška, P. 2008 – viz seznam literatury oponované práce). Svým obsahem je práce mimořádně bohatá, inspirující a bezesporu svědčí o autorově osobní i odborné zralosti. Svoji práci píše se silnou vnitřní angažovaností, což se projevuje na až narativním stylu psaní. To je na jedné straně čtenářsky vděčné (doslova to vtahuje „do děje“), na straně druhé jde o až extrémně hutný text (včetně dlouhých souvětí), do kterého jakoby se autor snažil vložit maximum svých dosavadních poznatků, názorů, postřehů, podnětů. Základní oponentova poznámka tedy zní „Méně je více“. Také autorovy cíle nejsou právě jednoduché. Jsou několikastupňové. Na str. 17 jsou uvedené. Zde cituji jako ilustraci komplexnosti autorova směřování (Cílem našeho zkoumání tedy bude zjistit, za jakých podmínek vede využití obrazových symbolů při práci s klienty v koučování, poradenství, terapii a ve skupinách osobního růstu k získání jejich významnějších vhledů a nových inspirací pro další osobnostní rozvoj. Také nám půjde o to ověřit, jak vlastně tuto formu práce na osobním rozvoji klientů nejlépe strukturovat a metodicky pojímat tak, aby pro ně byla co nejužitečnější (poskytnout pro ni na základě zkušeností z výzkumu jistá metodologická doporučení) a v neposlední řadě též ověřit, jaké má tento způsob limity a omezení a zda a jaká jsou v něm obsažena případná nebezpečí.). Není jednoduché na takto zvolené cíle sestavit výzkumný design a následně formulovat odpovědi. Pro své lepší chápání jsem si během četby sestavil vlastní formulaci směřování celé práce do otázky 'Co detekovatelného a relevantního se děje při autorem asistované cestě ke svému životnímu příběhu?' anebo do pracovního názvu 'Postupné společné hledání osobnostně inspirativního materiálu, za pomoci setů karet'; a to u vybraných 13ti subjektů a za pomoci setů karet Tatot a Dixi. Výsledky se autorovi doslova „rodí“ pod rukama, on je hned využívá při úpravě postupu u dalších subjektů, mění podobu prezentace karet, svobodu volby subjektů i podobu vlastních ujasňujících vstupů. Vše zaznamenává zvukově a analyzuje za pomoci kvalitativní analýzy (resp. jejích různých podob). V závěru konstatuje, že navržený projekt shledává jako nosný ve smyslu vytčených cílů. Na str. 95 je

„Shrnutí hlavních výsledků – doporučená metodika“. K úvodnímu konstatování, že „Ukázalo se, že nejprve je potřeba klientovi vyjasnit smysl a účel metody a odlišnost projektivní formy práce od esoterických konotací a získat tak jeho důvěru a zaujetí pro společnou práci.“ by bylo možné poznamenat, že to zní jako očekávatelné. Tady se také ukazuje jako spíše přítěž již zmíněná až přesycenost textu. Čtenáři zde není jasné, jak k tomuto závěru autor dospěl, jak byla pod tímto konstatováním položená otázka ověřovaná. Resp. jestli a jak taková otázka byla formulovaná ... A také řada dalších autorových výsledných zjištění by bylo vhodné formulovat přesněji (a/anebo odkázat na místo v textu, kde je to vyjádřeno exaktně). Např. (opět str. 95) „...prostý popis vybraných obrázků se ... osvědčil jako užitečný ..., ale většinou ... nepřinesl mnoho výrazně nového“ Anebo „byla obohacující i nabídka“, „bylo přivítáno“ atp.

Mimořádnou obsáhlost celého projektu dokumentuje na str 95 úvod kapitoly „Přidaná hodnota práce“ „Hlavní přínos této práce tedy kromě určení a ověření nejúčinnější formy provedení experimentu s projektivními kartami spočívá v naformulování konkrétního doporučeného postupu o 39 postupných krocích (kapitola 4.1), dále ve vytvoření podrobného seznamu tipů na provádění účinných reflexí (kapitola 3.6), ve specifikaci širokého spektra 41 možných zadání pro další formy projektivní práce s jednotlivcem i ve skupině (kapitola 4.3) a v neposlední řadě také v nalezení a prověření obrázkové sady Dixit jako mimořádně vhodného materiálu pro symbolické projekce.“ Autor tedy ověřoval navržený postup práce s kartami, hledal, vylučoval a dodával podoby a současně se snažil o vytvoření, resp. navržení standardizovaného postupu při práci kouče nad osobnostním růstem klienta. Ano, všechno je to zajímavé a bezesporu potřebné a užitečné; jen se mně to jeví jako příliš cílů v jednu chvíli. V duchu práce se symboly se zde vnucuje ono rčení o mnoha zajících ... .

V rozsáhlé diskusi autor bystře pojmenovává celou řadu úhelných momentů projektu a diskutabilních míst (on byl jediným hodnotitelem; symbolika použitých karet; složení výzkumného vzorku; potřeba pokračování zkoumání, protože předložené výsledky jsou stále v podobě více či méně vzrušujících hypotetických závěrů atd.). Je to většina ev. kritických poznámek oponentského pohledu. Autor také (byť nepřímou) konstatuje, že použití zvoleného podnětového materiálu (karty Tarotu a v závěru doporučované karty Dixi) není zásadní. Ano, vlastně by bylo možné použít doslova *cokoliv* a za inspirativního vedení koučem (či terapeutem) by se klientovi odkrýval potenciál jeho životní cesty a na to navazujícího ev. osobnostního růstu.

Vybíral jsem do tohoto posudku jen některé nápady, otazníky a připomínky. V závěru však konstatuji, že práce splňuje požadavky kladené na práci diplomovou, že je invenční a jisté oponentské pochyby jsou jen důkazem žádoucího autorova „nátisku“ a zdravé provokativnosti.

Jako hodnocení navrhuji: výborně – ev. velmi dobře (podle průběhu obhajoby).

Praha, 29.12. 2014

Jiří Šípek